

نواحی فرهنگی

فعالیت

در پایه‌های نهم و دهم با تعریف و مفهوم فرهنگ و ابعاد و عناصر مهم آن (نمادها، هنجارها، ارزش‌ها و عقاید) آشنا شدید و آموختید که فرهنگ به‌طور کلی به شیوهٔ مشترک زندگی یک جامعه گفته می‌شود. این دو یادداشت مربوط به دو گردشگر است که از دو ناحیهٔ متفاوت دیدن کرده‌اند. آنها را بخوانید.

۱۲ مرداد ۹۰

...هوای رُم امروز به شدت گرم و شرجی شده است. تصمیم داریم برای بازدید از مجموعهٔ واتیکان برویم. اینجا مهد مسیحیت کاتولیک است. از پیشخوان هتل نشانی ایستگاه‌های اتوبوس را پرسیدم. البته تا امروز چند کلمه ایتالیایی هم یاد گرفته‌ام؛ مثلاً بون جورنو یعنی صبح به‌خیر. رم واقعاً شهر مجسمه‌ها و بناهای باشکوه است. دیروز معبد پانتئون و کلیسای سنت پیر را دیدیم. جالب است در هر گوشه و کنار شهر و حتی در خیابان‌های فرعی بناهای تاریخی دیده می‌شود. دیشب در رستوران نزدیک هتل، خوراک ماکارونی با سبزیجات سفارش دادیم چون گوشت ذبح غیراسلامی مصرف نمی‌کنیم. راستش اگر خودخواهی نباشد، من ماکارونی را از ایتالیایی‌ها بهتر درست می‌کنم. امروز به دوستان گفتم من هنوز منشأ تاریخی ضرب المثل «همهٔ راه‌ها به رم ختم می‌شود» را نمی‌دانم! آنها می‌گویند: ...

۲۷ شهریور ۹۳

...در یک چایخانه، جای سبز نوشیدیم و به هتل برگشتیم. راستی، چینی‌ها انعام دادن در رستوران را نمی‌پسندند و آن را توهین می‌دانند. ظهر کنسروهایی را که از ایران همراه آورده بودیم، باز کردیم و خوردیم. برخی از غذاهای چینی برای ما خیلی عجیب‌اند. در رستوران سوپ لاک پشت سفارش داده می‌شد و می‌گویند جزو غذاهای محبوب مردم این کشور است. یکن پر از جاذبه‌های دیدنی است. در معماری بناها، ترکیب‌بندی چوبی و ارتباط با طبیعت زیاد دیده می‌شود. فردا قرار است به دیدن معبد بهشت در جنوب چین برویم. این کشور طی تاریخ تحت تأثیر کنفوسیوس‌گرایی، دین بودایی و تائوئیسم* بوده است. از یک فروشنده نشانی مسیر را پرسیدم. به نظر می‌رسد عامهٔ مردم خیلی زبان انگلیسی نمی‌دانند و آنها هم که انگلیسی صحبت می‌کنند، لهجه‌شان برای من نامفهوم است. به‌نظرم یادگیری زبان چینی خیلی سخت باشد. تا جایی که من از برخوردها فهمیده‌ام مردم چین خیلی سخت‌کوش، اهل کار و رعایت نظم و انضباط هستند. خلق و خوی ملایمی دارند و صبورند. همچنین خیلی مقتصد و صرفه‌جو هستند و ...

- ۱- در این یادداشت‌ها به کدام عناصر و جنبه‌های فرهنگی دو مکان اشاره شده است؟ توضیح دهید و آنها را مقایسه کنید.
- ۲- چه عواملی موجب می‌شود مکان‌های مورد بازدید این دو گردشگر را دو ناحیهٔ فرهنگی جدا از هم بدانیم؟

منظور از ناحیه فرهنگی چیست - 1

تعریف زبان رابنویسد - 2

چرا زبان عنصر اصلی گسترش فرهنگ ها محسوب می شود - 3

همان طور که با انجام دادن فعالیت بی بردید، یک «ناحیه فرهنگی»¹ بخشی از سطح زمین است که در آن فرهنگ ویژه‌ای (نوع خاص زبان، دین، هنر و معماری، عقاید، نوع بهره‌برداری از محیط طبیعی، سبک زندگی روزانه، غذا، لباس و ...) غالب است و به سبب همان فرهنگ ویژه از سایر نواحی جدا می‌شود.⁴ مطالعه نواحی فرهنگی از مهم‌ترین موضوعات جغرافیای فرهنگی* است، جغرافیای فرهنگی یکی از شاخه‌های دانش جغرافیاست.

زبان منظور از خانواده های بزرگ زبانی چیست مثال بزنید - 4

زبان از مهم‌ترین شاخص‌های فرهنگی است و برای افرادی که به آن تکلم می‌کنند، هویت مشترکی به وجود می‌آورد. به عبارت دیگر،² زبان نظامی از ارتباطات است که در آن، معنی الفاظ را فقط گروه خاصی که در آن مشترک‌اند، درک می‌کنند و می‌فهمند و برای گروه دیگر، معنایی ندارد.²

مجموع کنید شما و دوستانتان در خیابان با گروهی گردشگر که از کشوری مانند ژاپن یا روسیه به ایران سفر کرده‌اند، برخورد می‌کنید و آنها را مشغول گفت‌وگو بایکدیگر مشاهده می‌کنید. شما نمی‌توانید دریابید آنها به هم چه می‌گویند و آنها نیز صحبت‌های شما و دوستانتان را درک نمی‌کنند.

زبان، همچنین، عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است.³ زیرا انسان‌ها از طریق آن، اطلاعات، تجربه‌ها، ارزش‌ها و آداب و رسوم خود را به دیگران و به نسل بعدی منتقل می‌کنند.³

● امروزه حدود چند هزار زبان در سراسر جهان وجود دارد که مردم به آنها تکلم می‌کنند. برخی از این زبان‌ها در ناحیه‌های کوچک رایج‌اند و گاهی کمتر از هزار نفر سخنگو دارند و بعضی از آنها نیز در قاره‌های مختلف جهان گسترده شدند و میلیون‌ها نفر با آنها تکلم می‌کنند. نمایش پراکندگی همه زبان‌ها بر روی نقشه، کار دشواری است.

● زبان‌شناسان زبان‌های دنیا را به «خانواده‌های بزرگ زبانی» تقسیم کرده‌اند. منظور از یک خانواده زبانی⁴ گروه بزرگی از زبان‌هاست که یک ریشه اصلی دارند؛ برای مثال، مردم انگلستان، اسپانیا، روسیه، هند و ایران به زبان‌های مختلف صحبت می‌کنند اما همگی جزء خانواده زبانی هند و اروپایی محسوب می‌شوند؛ زیرا ریشه مشترک دارند.⁴ به نقشه پراکندگی خانواده‌های زبانی مهم جهان توجه کنید. کشورهایی را که از نظر زبانی هم خانواده‌اند، می‌توان یک ناحیه زبانی به حساب آورد. سه خانواده زبانی مهم و پرتکلم جهان عبارت‌اند از:

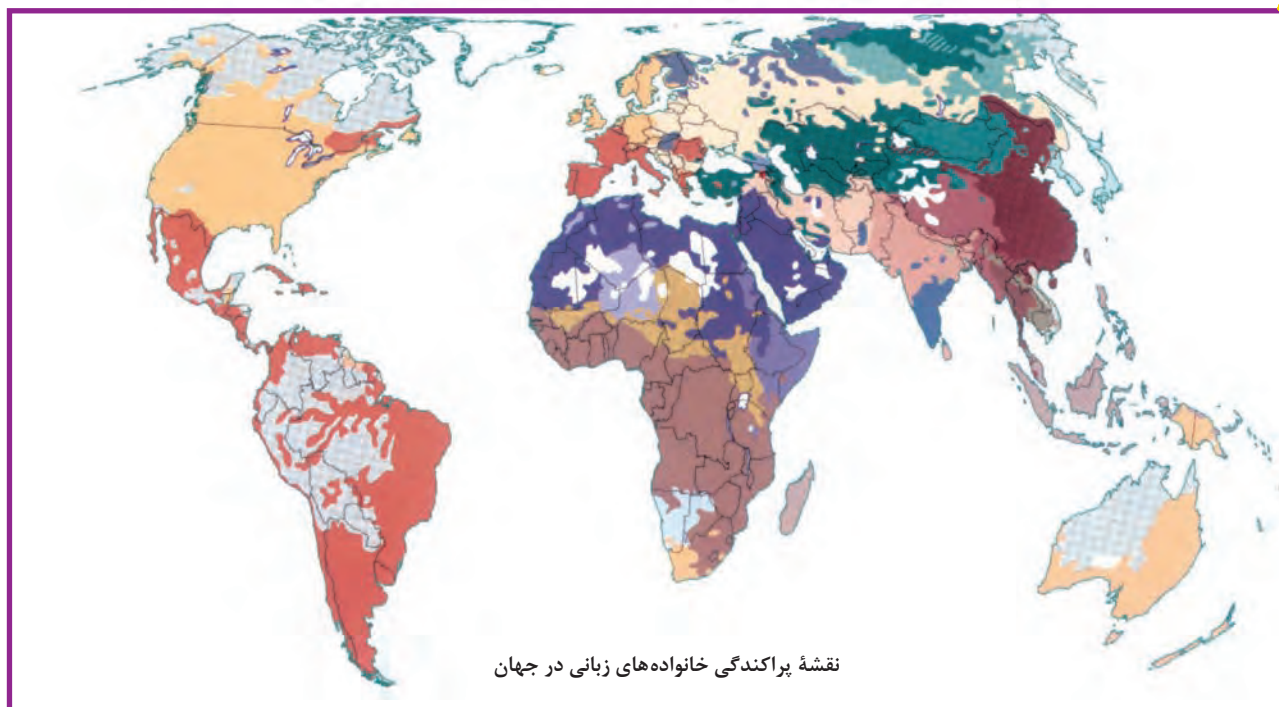
5) 1- خانواده هند و اروپایی) 5 سه خانواده زبانی مهم و پرتکلم جهان را نام ببرید - 5

خانواده زبانی هند و اروپایی بزرگ‌ترین⁶ گسترده‌ترین گروه زبانی دنیاست⁶ که در چندین قاره گسترده شده است⁶ (بیش از نیمی از مردم جهان، به یکی از زیرشاخه‌های این زبان صحبت می‌کنند)⁶ بان هند و اروپایی خود به شاخه‌های مختلف تقسیم می‌شود⁶ (یکی از زیرشاخه‌های زبان هند و اروپایی «زبان ایرانی» است)⁶

امروزه مهم‌ترین و پرگویش‌ترین زبان‌های ایرانی که ریشه باستانی مشترک دارند عبارت‌اند از: فارسی، پشتو، تاجیکی، لری، کردی، بلوچی، طبری، گیلکی و تالشی⁶. این زبان‌ها در کشور ایران و خارج از آن، به ویژه در کشورهای همسایه، گسترده شده‌اند.

ویژگی های خانواده زبانی هندو اروپایی را بنویسد-6

K مهم ترین و پرگویش ترین زبان های ایرانی که ریشه استانی مشترک دارند را نام ببرید

راهنما

خانواده هند و اروپایی	خانواده زبانی آلتائیک	خانواده زبانی آسترو-آسیاتیک
سِلتی	ترکی	مون خیر
ژرمن (انگلیسی، آلمانی و ...)	مغولی	موندئا
بالتو - اسلاویک (روسی، اکرایی)	تانگوس - مانچو	ویتنامی
یونانی	زبانی و کره ای	خانواده دراویدی
آلبانیایی	خانواده زبانی چینی - تبتی	خانواده آسترونزیایی
ایرانی	چینی	(اندونزیایی، مالایایی)
ارمنی	تبتی، برمه ای	زبان های بومیان
رُمانس (اسپانیایی، فرانسوی، ایتالیایی و پرتغالی)	خانواده تایی	فاقد اطلاعات
هند و آریایی (هندی، بنگالی)		
خانواده زبانی قفقازی		
خانواده زبانی آفرو - آسیاتیک		
سامی (عربی و ...)		
کوشتیک		
بربر		
خانواده خوی زن		
خانواده نیجر - کنگو		
خانواده نیل - صحرائی		
خانواده اورالیک		

5) ۲- خانواده چینی - تبتی) 5

7) خانواده زبانی چینی - تبتی دومین خانواده بزرگ زبانی از نظر تعداد سخنگوست. و در میان مردم زردپوست ناحیه آسیای شرقی رواج دارد. ماندارین چینی از معروف ترین و پرسخنگو ترین شاخه های این زبان محسوب می شود. 7

5) ۳- خانواده آفرو- آسیایی (سامیایی - حامیایی) 5

زبان قوم سامی، زبان مردم عرب و یهود و زبان قوم حامی، زبان بعضی از مردم در شمال آفریقا است.

L در بین زبان های خانواده آفرو آسیایی، معروف ترین و مهم ترین آنها زبان عربی است که در جنوب غربی آسیا و شمال آفریقا بدان تکلم می کنند.

U زبان عربی زبان رسمی حدود بیش از ۲۰ کشور و یکی از زبان های رسمی سازمان ملل متحد است. به علاوه، زبان قرآن است و با آنکه قرآن به بسیاری از زبان های دنیا ترجمه شده است، میلیون ها نفر از مسلمانان جهان آن را به زبان اصلی (عربی) می خوانند و می آموزند

و به همین دلیل، اهمیت ویژه ای دارد. U L

g فارسی، عربی و انگلیسی جزو کدام خانواده زبانی است؟ ۷۰
فارسی خانواده زبانی هندواروپایی، انگلیسی خانواده زبانی هندواروپایی، عربی خانواده زبانی آفرو آسیایی

L زبان عربی جز کدام گروه خانواده های زبانی است و دو مورد از ویژگی های آن را بنویسید

U چرا زبان عربی در بین گروه خانواده زبانی آفرو آسیایی اهمیت ویژه ای دارد

عوامل گسترش برخی از زبان هارا بنویسید-8

M نقش عصر اکتشافات جغرافیایی در تغییر تاریخی الگوهای زبانی جهان را توضیح دهید

X چرا زبان انگلیسی از پرتکلم ترین زبانهای جهان محسوب میشوند؟

قلمرو زبان عربی

چینی ماندارین و سایر زبان های چینی

خرداد 1403 چرا زبانهای چینی و اسپانیایی از پرتکلمترین زبانهای دنیا محسوب میشوند؟

چون جمعیت سخنگویان زبان چینی (مردم زردپوست آسیا شرقی مانند چین) زیاد است. / اسپانیایی به علت استعمارگری اسپانیا و گسترش این زبان در مستعمرات اسپانیا

فعالیت

۱- فعالیت شماره ۱ و ۲، مهارت های نقشه خوانی را انجام دهید.

۲- چرا سه زبان چینی، انگلیسی و اسپانیایی از پرتکلم ترین زبان های جهان محسوب می شوند؟ برای هر مورد، دلیل بیاورید.

تغییر در الگوی پراکندگی زبان ها

• پراکندگی زبان ها در جهان امروز، همواره به شکل کنونی نبوده است 8) عواملی چون جنگ و فتح سرزمین ها، تجارت و مهاجرت مردم از یک ناحیه به نواحی دیگر، موجب گسترش برخی زبان ها و تغییر در نواحی زبانی شده است 8)

M یکی از مهم ترین تغییرات تاریخی در الگوهای زبانی جهان در قرن ۱۵ و ۱۶ میلادی معروف به «عصر اکتشافات جغرافیایی» * آغاز شد. وقتی اروپاییان با پیشرفت در دریانوردی، سرزمین های نو را کشف کردند، در امریکای شمالی، استرالیا و نیوزیلند، زبان انگلیسی گسترش یافت؛ در مستعمرات آنها در قاره های افریقا، امریکای جنوبی و بخش هایی از آسیا نیز زبان های انگلیسی، اسپانیایی، پرتغالی و فرانسوی رواج پیدا کرد M

V • در قرن بیستم و بیست و یکم، با پیشرفت های صنعتی و گسترش ارتباطات، برخی زبان ها مانند انگلیسی در سراسر جهان به کار گرفته شد. امروزه از زبان انگلیسی در اغلب نرم افزارهای رایانه ای، برای پایش رفت و آمد هواپیماها و کشتی ها، و نیز در متون علمی و تحقیقاتی بین المللی استفاده می شود. V

V نقش پیشرفتهای صنعتی و گسترش ارتباطات جغرافیایی در تغییر تاریخی الگوهای زبانی جهان را توضیح دهید

تنوع زبانی

یکی از موضوعات مورد توجه جغرافی دان ها، اهمیت تنوع جغرافیایی زبان ها است. T امروزه در اثر رشد ارتباطات و فناوری اطلاعات، برخی زبان ها در جهان غلبه بیشتری پیدا کرده اند. همچنین، پیش بینی می شود که در آینده برخی از زبان های بومی و محلی در نواحی مختلف از بین بروند. به همین دلیل، اغلب کشورهای جهان یا نواحی سعی می کنند زبان ملی و زبان های بومی و محلی خود را حفظ کنند تا هویت فرهنگی شان پابرجا بماند.

N چرا حفظ تنوع زبانها مهم است؟. زبانهای یک کشور جزئی از هویت آن کشور و ناحیه می باشند و باید این هویت حفظ شود

T وجود چه عواملی در آینده سبب از بین رفتن از زبانهای محلی میشود؟ رشد ارتباطات و فناوری و غلبه برخی از زبانها

W چه عاملی باعث غلبه برخی از زبانها مانند انگلیسی در جهان شده است؟

در کشور انگلستان، مردم ناحیهٔ ولز به زبان ولزی یا ولشی صحبت می‌کنند که با زبان انگلیسی، متفاوت است. ولزی‌ها که در انگلستان «اقلیت» محسوب می‌شوند، با اقداماتی از قبیل ایجاد کانال تلویزیونی، نوشتن و نشر کتاب‌های ادبی و قصه‌نویسی به زبان ولزی برای ترویج این زبان تلاش می‌کنند.

استفاده از دو زبان انگلیسی و ولش بر روی تابلوها در ناحیهٔ ولز - انگلستان

کانادا کشوری انگلیسی‌زبان است، با این حال، در ایالت کبک در این کشور، بیشتر جمعیت به زبان فرانسوی صحبت می‌کنند و زبان رسمی این ایالت، فرانسوی است. مسئولان ایالت کبک به موضوع زبان فرانسه و گسترش آن، حساسیت زیادی دارند و برای ترویج آن تلاش می‌کنند.

بیشتر تابلوهای راهنمایی و نام مغازه‌ها و فروشگاه‌ها به زبان فرانسه نوشته شده است. یکی از اقدامات مسئولان ایالت کبک برای ترویج این زبان، برگزاری کلاس‌های زبان رایگان برای مهاجران است.

تابلوی «ایست» به زبان فرانسوی در ایالت کبک کانادا

بیشتر بدانیم

- منظور از «زبان زندهٔ جهانی» زبانی است که یک یا چند تا از این ویژگی‌ها را داراست: الف) تعداد زیادی سخنگو دارد، ب) در بسیاری از کشورها به عنوان زبان دوم آموخته می‌شود، پ) ادبیات غنی دارد، ت) در روابط سیاسی، بازرگانی و اقتصادی و امور علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- یکی از گسترده‌ترین زبان‌های زندهٔ دنیای امروز زبان انگلیسی است.
- در سازمان ملل متحد، ۶ زبان شامل انگلیسی (بریتانیایی)، فرانسوی، چینی، عربی، اسپانیایی و روسی به عنوان زبان‌های رسمی پذیرفته شده‌اند که در ملاقات‌ها و جلسه‌ها و اسناد رسمی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

دو گروه اصلی دین ها را نام ببرید و برای هر کدام دو مثال بزنید-9

گفت و گو کنید

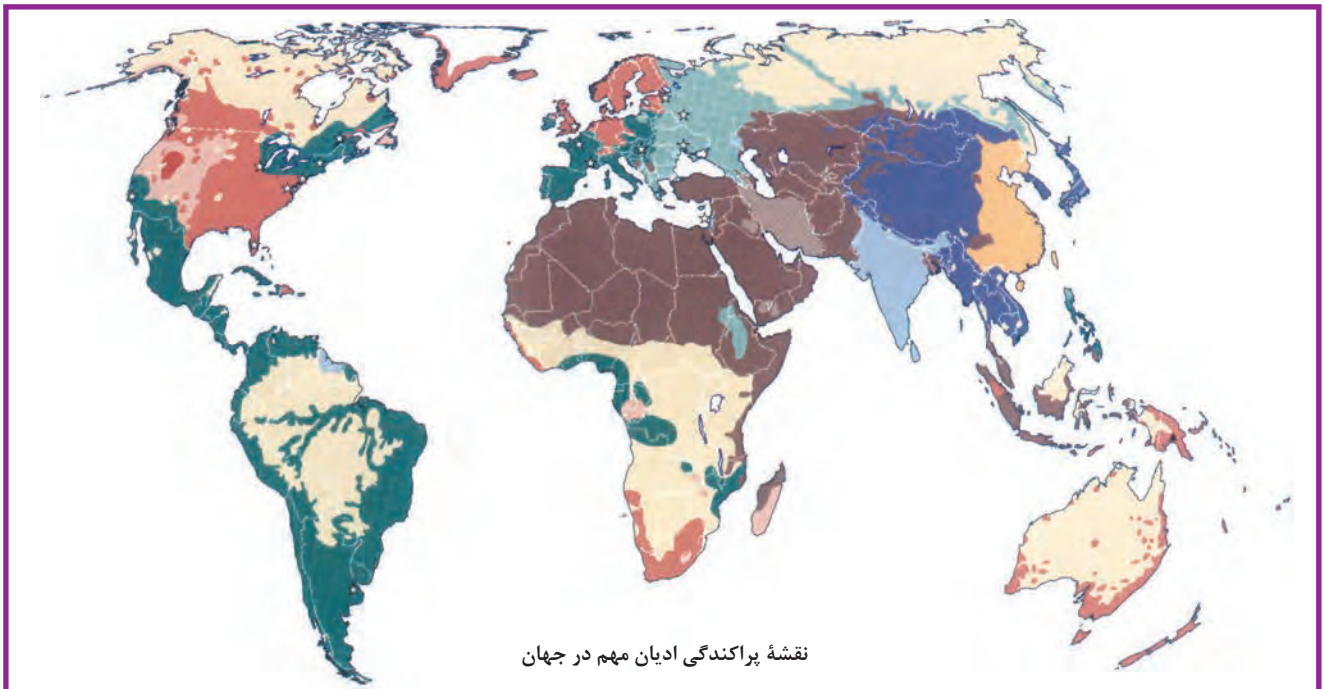
- ۱- آیا ممکن است زبان‌ها نیز مانند گونه‌های زیستی در خطر انقراض قرار بگیرند؟ چه عواملی موجب از بین رفتن زبان‌ها می‌شود؟
- ۲- چرا حفظ تنوع زبان‌ها مهم است؟
- ۳- الف) چرا جامعه ما به تأسیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی اقدام کرده است؟
 ب) وظیفه این نهاد چیست؟ (پ) چگونه می‌توان از اقدامات این نهاد حمایت و پشتیبانی کرد؟
- ۴- الف) به نظر شما، از چه راه‌هایی می‌توان زبان فارسی را گسترش داد؟ (ب) از چه راه‌هایی می‌توان زبان‌های قومی و محلی کشور ایران را تقویت کرد؟

دین

دین یکی از شاخص‌های مهم فرهنگی است. دین‌ها بر قوانین اجتماعی، عقاید، رفتارها و ارزش‌های اخلاقی، آیین‌ها و مراسم، و همچنین پدیده‌های قابل مشاهده مانند بناها و آثار هنری تأثیر زیادی دارند و به همین سبب، آثار دین را می‌توان در نواحی مختلف مشاهده کرد. به نقشه پراکندگی ادیان عمده جهان توجه کنید. به‌طور کلی، ادیان به دو گروه تقسیم می‌شوند:

9) الف) ادیان مبتنی بر یکتاپرستی مانند دین اسلام، مسیحیت، یهود و زرتشت؛

ب) ادیان مبتنی بر پرستش غیر خدای یگانه مانند هندوئیسم، بودائیسم، آنیمیسم (مذاهب قبیله‌ای) 9)

راهنما

کاتولیک رم	پروتستان	یهودی	بودایی	مسیحیت (مختلط)
ارتدوکس	اسلام (سنّی)	هندوئیسم	شیئتوئیسم	مورمون
	اسلام (شیعه)	کنفوسیونیسم	مذاهب قبیله‌ای	

Q چه چیزی میتواند زمینه ساز ایجاد چشم اندازهای خاصی در هر ناحیه باشد؟ فرهنگ

• امروزه بیش از یک و نیم میلیارد نفر از مردم جهان، مسلمان اند و علاوه بر آسیا و آفریقا در سایر قاره‌ها نیز پراکنده شده‌اند. تشیع و تسنن دو مذهب بزرگ اسلام هستند.

• دین مسیحیت در آسیا ظهور کرد اما امروزه شمار پیروان آن در قاره‌های اروپا، آمریکا، استرالیا و نیوزیلند و کشورهای مرکزی و جنوبی آفریقا بیشتر است. این دین شامل سه مذهب عمده کاتولیک، پروتستان و ارتدوکس است.

• بیشتر پیروان دین یهود به صورت پراکنده در شهرها و نواحی بزرگ بازرگانی جهان زندگی می‌کنند و سرزمین مشخصی ندارند. یکی از مراکز تجمع یهودیان، سرزمین فلسطین اشغالی است که بعد از جنگ جهانی دوم با حمایت دولت‌های استعماری اشغال شده است.

S چشم انداز فرهنگی را تعریف کنید

S چشم انداز یعنی منظره قابل رؤیت از یک مکان. ساختمان‌ها و بناها، سبک معماری، نوع سکونتگاه‌های شهری و روستایی، مزارع، جاده‌ها، خیابان‌ها و نظایر آن که در یک چشم انداز مشاهده می‌شود، شیوه زندگی مردم یک ناحیه را به مشاهده‌گر نشان می‌دهد. بنابراین انسان‌ها با تغییراتی که در محیط‌های طبیعی به وجود می‌آورند، «چشم اندازهای فرهنگی» خلق می‌کنند. فرهنگ هر ناحیه، موجب به وجود آمدن چشم اندازهای خاصی در آن ناحیه می‌شود.

T چشم اندازهای فرهنگی چگونه خلق می‌شوند
W فرهنگ هر ناحیه، چگونه موجب به وجود آمدن چشم اندازهای خاصی در آن ناحیه می‌شود
W دین و چشم اندازهای فرهنگی

خررداد 1403 در بین عناصر فرهنگی، دین نقش مهمی در خلق چشم اندازهای فرهنگی دارد. پیروان یک دین با توجه به باورها و اعتقادات خود،

چشم اندازی از دو مسجد آياصوفيه و مسجد آبی - استانبول، ترکیه

چشم اندازی از محوطه حرم امام رضا (ع) - مشهد، ایران

یک معبد بودایی - ژاپن

مجسمه شیوا - هند

با توجه به تصویر زیر به سؤالات زیر پاسخ دهید

الف) انسانها با تغییراتی که در محیطهای طبیعی به وجود می آورند، چه چیزی را خلق میکنند؟

چشم اندازهای فرهنگی را وجود می آورند

ب) کدام عنصر فرهنگی باعث به وجود آمدن منظره مقابل شده است؟ شرح دهید

دین. پیرو آیین یک دین با توجه به باورها و اعتقادات چشماندازهای خاصی را در قالب معماری، هنر، نقاشی، مجسمه

سازی، ایجاد مکانهای مقدس و زیارتگاهی به وجود می آورند

f کدام شاخصه ای فرهنگی بر هر ناحیه باهم اشتراک دارند؟

h با دیدن کدام چشم اندازها در شهرهای مختلف میتوان نوع دین مردم آن مکان را تشخیص داد؟
ادیان چشم اندازهای خاصی را در قالب معماری، هنر، نقاشی، مجسمه سازی، مکانهای مقدس و زیارتگاهی به وجود می آورند

به عنوان مثال با دیدن مساجد میتوان پی برد اکثریت مردم یک شهر مسلمان هستند و با دیدن کلیسا میتوان پی برد اکثر مردم شهر مسیحی میباشند

چشم اندازهای خاصی را در قالب معماری، هنر، نقاشی، مجسمه سازی، ایجاد مکانهای مقدس و زیارتگاهی به وجود می آورند. 10 معمولاً در اطراف شهرهای مذهبی و مجاورت مکانهای مقدس، بازارها، هتلها، بنگاههای مسافرتی و فروشگاههای مختلف برای مسافران

و بازدیدکنندگان پدید می آید. S با وارد شدن به شهری مذهبی در کشور مسلمان در یک چشم انداز چه عناصری ممکن است مشاهده شوند؟

مساجد - زیارتگاه ها - ساختمان ها و بناها با سبک اسلامی، بازارها، هتلها

فعالیت

نمایشگاه عکس برپا کنید. با راهنمایی معلم یک مسابقه عکاسی اجرا کنید. افراد داوطلب از یک چشم انداز فرهنگی عکس بگیرند و در زیر هر تصویر درباره عناصری که در چشم انداز مشاهده می شود، توضیح مختصری بنویسند. تصاویر را به دیوار کلاس یا راهروی مدرسه نصب کنید. برای دو مورد از بهترین تصاویر، جایزه در نظر بگیرید.

نواحی فرهنگی عمده جهان

ای مردم، ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم و شما را به قبایل و فرقه های مختلف گردانیدیم تا یکدیگر را بشناسید، همانا گرامی ترین شما نزد خداوند با تقواترین شماست.
سوره مبارکه حجرات، آیه ۱۳، قرآن کریم

جغرافی دانها برای مطالعه و شناخت تنوع های فرهنگی، سطح زمین را به نواحی فرهنگی تقسیم کرده اند. این نواحی فرهنگی، در یک یا چند شاخص فرهنگی، مانند دین، زبان، آداب و رسوم، هنر و معماری و نوع فعالیت اقتصادی شباهتهایی دارند. شباهت در یک یا چند عامل، هر ناحیه را از نواحی دیگر متمایز می کند. تاکنون تقسیم بندی های مختلفی از نواحی فرهنگی جهان ارائه شده است. این نقشه، یکی از انواع تقسیم بندی ها را نشان می دهد که در آن جهان به شش ناحیه وسیع فرهنگی (قلمرو فرهنگی) تقسیم شده است. این شش ناحیه را نام ببرید.

- R فرهنگ اسلاو - آرتدوکس
- فرهنگ جنوب و شرق آسیا
- فرهنگ اسلامی
- فرهنگ افریقایی
- فرهنگ آمریکای لاتین
- فرهنگ غربی - اروپایی
- ترکیبی، خارج از طبقه بندی

این نقشه، قلمروهای فرهنگی در مقیاس کلی را نشان می دهد. در نقشه های کلی و عمومی، اطلاعات تعمیم یافته اند و جزئیات به نمایش گذاشته نمی شوند و مرز نواحی دقیق نیست. در واقع، هر ناحیه فرهنگی خود از تعداد زیادی ناحیه کوچک، تشکیل شده است.

فعالیت

- ۱- با مطالعه نقشه نواحی فرهنگی جهان در صفحه قبل و پیش دانسته‌های خود، جاهای خالی را پر کنید.
- ۲- با همفکری یکدیگر، یکی از نواحی فرهنگی جهان را روی نقشه انتخاب کنید و براساس معیارهایی، آن را به دو یا چند ناحیه فرهنگی خردتر تقسیم نمایید.

ویژگی‌ها	قلمرو	ناحیه
<p>از ویژگی‌های این ناحیه، غلبه زبان و لاتین*، سطوح بالای صنعتی شدن، شهرنشینی و تجارت است. دین مردم این ناحیه مسیحیت است (پروتستان و کاتولیک). دنیاگرایی و کاهش اعتقاد به دین (سکولاریزم) در این ناحیه رواج دارد.</p>	<p>این ناحیه شامل، اروپای شمالی و غربی، استرالیا و اقیانوسیه است.</p>	<p>ناحیه فرهنگی اروپایی - غربی</p>
<p></p> <p>رژه اسکاتلندی‌ها در جشن ملی</p>	<p></p> <p>کلیسای تاریخی نوتردام - پاریس، فرانسه</p>	<p></p> <p>معماری مدرن - کانادا</p>
<p>اسلاوها به زیرشاخه‌های متعدد زبان اسلاویک و بالتوا اسلاویک*، صحبت می‌کنند. در این ناحیه، دین مسیحیت شاخه غالب است. گروه‌های اقلیت مسلمان نیز در این ناحیه زندگی می‌کنند. البته ماده‌گرایی* و کاهش اعتقاد به دین به دلیل غلبه طولانی کمونیزم* در این ناحیه رواج دارد. معماری سبک اسلاو در این ناحیه مشاهده می‌شود.</p>	<p>این ناحیه، روسیه و اروپای و مرکزی را دربرمی‌گیرد.</p>	<p>ناحیه فرهنگی اسلاو-ارندوکس</p>
<p></p> <p>کلیسای جامع سنت باسیل - مسکو، روسیه</p>	<p></p> <p>مراسم جشن - اسلاوها</p>	<p></p> <p>عروسک‌های چوبی (ماتروشکا) - صنایع دستی روسیه</p>

ویژگی‌ها	قلمرو	ناحیه
<p>در این ناحیه، زبان‌ها، قومیت‌ها و فرهنگ‌های متعدد وجود دارد، اما غلبهٔ دین در زندگی اجتماعی، قوانین و باورها، موجب شکل‌گیری اشتراکات فرهنگی بسیاری شده است. مساجد از مهم‌ترین جلوه‌های معماری این ناحیهٔ وسیع‌اند. (مطالعه موردی جهان اسلام را بخوانید.)</p>	<p>قلمرو وسیعی از قارهٔ آسیا و شمال قارهٔ را دربرمی‌گیرد. به‌علاوه، دین اسلام در جنوب‌شرق آسیا در کشورهایی مانند و مالزی گسترش یافته است.</p>	<p>ناحیهٔ فرهنگی اسلام</p>
		
<p>مسجد محمد علی پاشا - قاهره</p>	<p>برگزاری نماز عید فطر - اندونزی</p>	<p>بازار کرمان - ایران</p>

<p>قلمرو نژاد پوست است و فرهنگ آن ترکیبی از فرهنگ قبایل مختلف است و ادیان قبیله‌ای در این ناحیه وجود دارد؛ هرچند در دوران استعمارگری اروپا و آمریکا از دین تأثیر پذیرفته است. خانواده‌های زبانی متعددی در این ناحیه وجود دارد. معماری بومی این ناحیه برگرفته از شرایط طبیعی و آب و هوا، و متناسب با مصالح موجود در طبیعت است.</p>	<p>این ناحیه، شامل افریقای مرکزی و است.</p>	<p>ناحیهٔ فرهنگی افریقای</p>
		
<p>ماسک‌های افریقای</p>	<p>اجرای سرود - دانش‌آموزان افریقای</p>	<p>معماری مدرن افریقا</p>

ویژگی‌ها	قلمرو	ناحیه
<p>در هند، مذهب هندوئیسم غلبه دارد. هر چند مبدأ دین بودایی نیز کشور هند است اما این دین در شرق آسیا در ژاپن و کره جنوبی گسترش یافته است. تأثیرپذیری از این دو دین و زندگی روستایی متأثر از کشت و آب‌وهوای موسمی از دیگر اشتراکات این ناحیه است. غلبه جلوه‌های طبیعت و استفاده از چوب و سقف‌های چند طبقه در معماری این نواحی مشاهده می‌شود.</p>	<p>این ناحیه مشرق و جنوب و جنوب شرقی آسیا را در برمی‌گیرد. خاستگاه دو تمدن بزرگ چین و بوده است.</p>	<p>ناحیه فرهنگی جنوب و شرق آسیا</p>
 <p>جشن سال نو - چین</p>	 <p>معماری سنتی - ژاپن</p>	 <p>جشن شتر - ایالت راجستان هند</p>

<p>مذهب کاتولیک، که با مذاهب بومی و قبیله‌ای آمیخته شده، و همچنین زبان‌های دو کشور استعمارگر و در این ناحیه رواج دارد. به‌طور کلی، اقتصاد و فرهنگ این ناحیه، مشابه اروپای مدیترانه‌ای است.</p>	<p>این ناحیه شامل امریکای و است.</p>	<p>ناحیه فرهنگی امریکای لاتین</p>
 <p>فروشگاه صنایع دستی - پرو</p>	 <p>استادیوم ماراکانا و مجسمه حضرت عیسی (ع) ریودوژانیرو - برزیل</p>	 <p>فروش میوه در خیابان - مکزیک</p>

پخش فرهنگی

به تصاویر توجه کنید؛ در هر تصویر چه پدیده‌ای را مشاهده می‌کنید؟ به نظر شما خاستگاه این پدیده‌ها کجاست و چگونه به این ناحیه‌ها منتقل شده‌اند؟

پیتزا فروشی - زاین

ورزش کاراته - ایران

شعبه یک فست فود امریکایی - عربستان

جشن نوروز - روستایی در قزاقستان

11) پدیده پخش یا انتشار فرایندی است که طی آن یک موضوع یا پدیده مانند زبان، مذهب، افکار و ایده‌ها، نوآوری، وسایل و ابزار، لباس، شیوه زندگی و حتی بیماری از یک مکان به سایر مکان‌ها گسترش می‌یابد. (11)

• پخش فرهنگی از زمان‌های بسیار کهن وجود داشته است. بسیاری از ابداعات بشر که در تمدن‌های اولیه شکل گرفته‌اند، مانند شیوه کشاورزی، خط، ذوب فلزات و تولید سلاح‌های جنگی، کم‌کم از ناحیه مبدأ خود به نواحی اطراف گسترش یافته‌اند. در گذشته، جنگ‌ها و دادوستد میان نواحی نقش مهمی در پدیده پخش فرهنگی داشته است. برای مثال، آمدوشد کاروان‌ها در مسیر جاده ابریشم موجب گسترش ابداعات، افکار، کالاها و... در سرزمین‌های مختلف می‌شد.

b) همه گیری بیماری کوید 19 در جهان به کدام مفهوم در جغرافیا دلالت میکند؟ **مفهوم پخش یا انتشار**

c) در گذشته چه عواملی نقش مهمی در پدیده پخش فرهنگی نقش داشته است؟ **جنگها و دادوستد میان نواحی**

L) گسترش ورزش کاراته از شرق آسیا به نواحی دیگر جوان نشاندهنده کدام ویژگی نواحی فرهنگی است؟ **پدیده پخش یا انتشار**

بسیاری از ادیان و زبان‌ها طی دوره‌های تاریخی در جهان گسترش یافته‌اند. دین اسلام فقط در محل ظهور یا کانون خود باقی نماند بلکه در بخش‌های وسیعی از جهان، انتشار یافت.

نقشه گسترش اسلام در دوره‌های مختلف

قصر الحمرا - گسترش معماری اسلامی در اسپانیا - این بنا که از شاهکارهای معماری اسلامی به شمار می‌رود، در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شده است.

انواع پخش و انتشار فرهنگی را بنویسید-13

Y در حال حاضر چگونه پدیده پخش فرهنگی، به خطری برای فرهنگ و هویت ملی و بومی نواحی تبدیل شده است؟

Z امروزه خطر بزرگ فرهنگ و هویت ملی را چه موردی تهدید میکند؟

L و R 12) در دنیای امروز علاوه بر مهاجرت و دادوستد، گردشگری و جهان گردی، استفاده از انواع رسانه‌ها (کتاب و مجلات، تلویزیون و اینترنت و...) و انقلاب در فناوری اطلاعات و ارتباطات، نقش مهمی در پخش فرهنگی دارند. R 12 و L

13) گاهی دو ناحیه فرهنگی به هم خیلی نزدیک اند و پدیده فرهنگی در اثر تماس مستقیم مردم، از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر منتقل می‌شود. 13 مانند ورزش «هاکی» که مبدأ آن کشور کانادا است اما در بین مردم ایالات متحده آمریکا و نواحی مرزی آن کشور با کانادا رواج بسیار یافته است. 13 گاهی پخش و انتشار از یک فرهنگ به فرهنگ‌های دیگر بدون آنکه فرهنگ‌ها در تماس مستقیم با یکدیگر باشند، اتفاق می‌افتد. 13 بر خلاف گذشته، با توجه به گسترش رسانه‌ها، نوع دوم پخش فرهنگی غالب است و رسانه‌ها نقش عمده‌ای در تغییر علائق، رفتارها، سبک زندگی روزانه (شیوه لباس پوشیدن، نوع غذا، تفریحات و...) حتی در نواحی دورافتاده دارند. b

Z Y امروزه فرایند یکسان‌سازی فرهنگ‌ها و توسعه فرهنگ کشورهای سلطه‌گر خطری بزرگ برای فرهنگ و هویت ملی و بومی نواحی

جهان می‌باشد. Y Z R در پخش فرهنگی چه مواردی عمدتاً از نقش بالاتری برخوردار می‌باشند؟

J عوامل مؤثر در پدیده پخش فرهنگی در گذشته و امروز را باهم مقایسه کنید؟

بیشتر بدانیم

• کارل ساوئر (۱۹۷۵-۱۸۸۹ م.)، جغرافی‌دان بزرگ آلمانی، در زمینه جغرافیای فرهنگی و مفهوم چشم انداز فرهنگی مطالعات زیادی انجام داد.

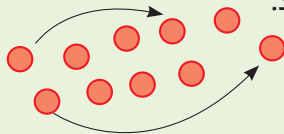
• تورستن هاگر اشتراوند (۲۰۰۴-۱۹۱۶ م.)، جغرافی‌دان سوئدی، در زمینه پخش فرهنگی و نوآوری فرهنگی پژوهش‌های زیادی انجام داد. او در مطالعات خود به سه نوع پخش از نظر فضایی اشاره کرده است:

پخش مجاورتی: در این نوع پخش، پدیده مستقیماً از یک مکان

به مکان مجاور می‌رود؛ مانند بیماری وبا.

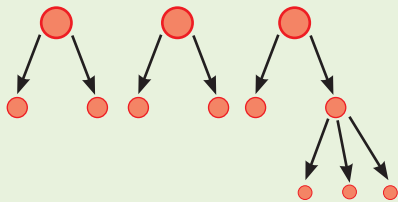
پخش مجدد (مکان یابی دوباره): پدیده مکان اولیه را کاملاً ترک می‌کند و به مکان جدید می‌رود.

این نوع پخش، بیشتر در مورد مهاجران مطرح می‌شود؛ مانند انتقال آفریقایی‌ها به عنوان برده به قاره آمریکا و استقرار آنها در سرزمین‌های جدید.

پخش سلسله مراتبی: در این نوع پخش، پدیده یا نوآوری به طور منظم از مکان‌های بزرگ‌تر

یا مراکز به مکان‌های کوچک‌تر منتقل می‌شود؛ مانند تلویزیون که ابتدا در شهرهای بزرگ و سپس در شهرهای کوچک و روستاها گسترش یافت.

برای مشاهده تصاویر بیشتر درباره نواحی فرهنگی و پخش فرهنگی، به لوح فشرده پیوست کتاب یا پایگاه اینترنتی شبکه رشد به نشانی www.roskd.ir مراجعه کنید.

b رواج نموده‌های زندگی شهری در مناطق روستایی را چگونه تحلیل می‌کنید؟

e با توجه به منالهای زیر انواع پخش فرهنگی را مشخص کنید و توضیح دهید

الف- افتتاح شعبه پیتزافروشی آمریکایی در ژاپن **پخش غیرمستقیم**

ب- ورزش هاکی در بین مردم ایالات متحد آمریکا **پخش مستقیم**

«بیماری کرونا در چین شیوع یافت اما به تدریج شمار مبتلایان به این بیماری در کشورهای مختلف قاره‌های آسیا، اروپا، آمریکا و ... بیشتر شد.»

□ (۱) خلق چشم‌انداز □ (۲) پخش یا انتشار □ (۳) تقسیم‌بندی نواحی □ (۴) فرایند یکسان‌سازی

فعالیت

۱- تصویر زیر، روستایی را در ایران نشان می‌دهد. این تصویر به کدام یک از موضوعات این درس مربوط است؟ برداشت خود را توضیح دهید.

- ۲- با کاوش و بررسی در محل زندگی خود، چند پدیده، مانند نوع پوشاک، غذا، ورزش و رسوم، را که از نواحی دیگر ایران یا جهان به ناحیه زندگی شما منتقل شده است، شناسایی و در کلاس معرفی کنید.
- ۳- چه عواملی موجب پخش فرهنگی می‌شود؟ نام ببرید.
- ۴- به نظر شما، پخش فرهنگی در چه زمینه‌هایی مثبت و قابل قبول، و در چه زمینه‌هایی نامناسب و منفی است؟ نظر خود را با استدلال توضیح دهید.

اگر پخش فرهنگی موجب شکوفایی و رشد فرهنگ بومی شود مثبت بوده ولی اگر موجب گردد نا هویت بومی و محلی تضعیف شده و از بین برود منفی است

ارائه در کلاس

یکی از موضوعات زیر را انتخاب کنید.

- ۱- فرض کنید قرار است یک همایش (سمینار) علمی با موضوع «اهمیت و حفظ تنوع فرهنگی» برگزار شود و از شما خواسته‌اند پوستر این همایش را تهیه و طراحی کنید و روی آن پیام مناسبی نیز بنویسید. به‌طور گرو‌هی و داو طلبانه، یک پوستر مناسب طراحی و تولید کنید و آن را در کلاس به نمایش بگذارید. درباره طرح پوستر، معنا و مفهوم رنگ‌ها و نمادها و اجزا و مراحل تهیه آن توضیح دهید.
- ۲- با جست‌وجو در منابع، درباره مبدأ و چگونگی پخش یک پدیده مانند تقویم، بازی چوگان، قنات، قایق‌های بادبانی، چاپ و کاغذ، نقاشی مینیاتور یا برخی محصولات کشاورزی مانند چای و ... مطالبی تهیه کنید و نتایج تحقیق خود را با استفاده از نقشه و تصویر در کلاس ارائه دهید.

مهارت‌های جغرافیایی

نقشه‌خوانی

- ۱- با استفاده از نقشه پراکندگی خانواده‌های زبانی بگویید زبان‌های هندواروپایی در کدام قاره‌ها و کدام نواحی گسترده شده است.
 - ۲- با توجه به نقشه قلمرو کشورهای عربی‌زبان در صفحه ۷۱ و با مراجعه به یک اطلس، نام کشورها را روی نقشه کتاب بنویسید.
- (تهیه نقشه موضوعی)**
- طرح نقشه (نقشه گنگ) جهان را از پیوست آخر کتاب کپی کنید. سپس با توجه به متن مطالعه‌موردی (۱)، با استفاده از یک اطلس، روی آن کشورهای جهان اسلام را رنگ کنید. نام کشورها را روی نقشه بنویسید. راهنمای مناسبی برای نقشه طراحی کنید و کشورهای مسلمان را در سه بخش افریقا، آسیای جنوب شرقی و آسیای جنوب غربی با سه رنگ مختلف نشان دهید.

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد